

9th International Convention of Sustainable Tourism
Preservation & Protection of Natural & Cultural Heritage

ΥΠΕΡΙΑ 2011

27/4-2/5 2011

9o Διεθνές Συνέδριο Βιώσιμου Τουριστικής Ανάπτυξης
Διατήρησης & Προστασίας Φυσικής & Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΥΠΕΡΙΑ 2011, ΑΜΟΡΓΟΣ

ΑΜΟΡΓΙΑΝΟΙ ΧΙΤΩΝΕΣ

από τον αρχαιολόγο–ανασκαφέα στην Κέρο Κ. ΓΙΩΡΓΟ ΓΑΒΑΛΑ

Η Αμοργός στην αρχαιότητα ήταν γνωστή για τους περίφημους χιτώνες (Αμοργίδας). Πολλοί ισχυρίζονται ότι πήραν την ονομασία τους από το χρώμα της Αμόργης, άλλοι από τον τόπο κατασκευής τους (Αμοργός), και άλλοι από το είδος του νήματος που είχαν υφανθεί και που ονόμαζαν Αμοργίδα, Αμοργή πιθανό λινοκαλάμη που έδινε την λεπτή εξαιρετικής ποιότητας κλωστή. Ο Ιούλιος Πολυδεύκης, σοφιστής και ρήτορας του 2^{ου} μ.Χ. Αιώνα, γράφει ότι τα εκλεκτά Αμόργια κατασκευάζονται στην Αμοργό από λινό ύφασμα, γι' αυτό και ο Αμοργιανός χιτώνας ονομάζεται και Αμοργής. Ο Πλάτων στην 13^η επιστολή λέει: Χαρίσαμε και στις κόρες του Κέβη (Θηβαίος φιλόσοφος του 5^{ου} αιώνα) τρεις πολυτελείς (ακριβούς) Αμοργιανούς χιτώνες (προφανώς σε περίπτωση να τον καλοπιάσουν).

Στην κωμωδία Λυσιστράτη του Αριστοφάνη, οι γυναίκες κήρυξαν αποχή ερωτική από τους άντρες τους για να τους εκβιάσουν εναντίον του πολέμου. Η επικεφαλής της κίνησης αυτής, Λυσιστράτη, σύστησε στις γυναίκες για να γίνουν πιο προκλητικές στους άντρες τους, να φορέσουν Αμοργιανούς χιτώνες.

Από τα λεγόμενα των αρχαίων συγγραφέων προκύπτει ότι τα αμόργινα ή οι αμοργίδες, ήσαν υφάσματα που γινότανε οι χιτώνες, ότι ήταν λεπτούφαντα και διαφανή, ότι κατασκευάζονται και στην Αθήνα, αλλά φέρανε το όνομα της ύλης από την οποία υφαίνοντο (Αμοργής).

Η Νέα παγκόσμιος εγκυκλοπαίδεια λέει: λεπτό λινό ύφασμα κατασκευαζόμενο κατά την αρχαιότητα στην Αμοργό, που μοιάζει με την Βύσσο (Ινδικό λινό). Είχε χρώμα ερυθρωπό προς ρόδινο και βαφότανε από ένα χρωστικό λειχήνα που υπήρχε σε αφθονία στο νησί προαμοργινόν και ήταν περιζήτητο στην Αθήνα και στην Ανατολή.

Σύμφωνα με άλλους, από ένα χρωστικό λειχήνα που φύεται και σήμερα σε αφθονία, (πιθανώς) η ροσέλλα τινατόρια, ή ροσέλλα φιλόκοψις, είχε το αμόργινο χρώμα με το οποίο εβάφοντο οι αμόργινοι χιτώνες, περίφημοι για την λεπτότητα διαφανή ύφανσή τους καθώς και για τον εξαιρετο χρωματισμό τους. Κοκκινωπό προς το πορφυρό και ρόδινο εξαιρετικής χρωματικής γλυκύτητας, όπως το χρώμα της αυγής. Το χρώμα αυτό ήταν περιζήτητο.

Η χρήση του βαφικού λειχήνα έγινε γνωστή στον μεσαίωνα στην Φλωρεντία από μέλος της οικογένειας Ρουσελλάρι. Την έφεραν από την Ανατολή.

«Η Αμοργός... η γη της ευφωρότατη...» γίνεται και ένα φυτό που βάφει κόκκινα. Και ότι οι Αμοργιανοί των χρόνων του 1779 έβαφαν τα υφάσματά τους κόκκινα με ένα βαφικό λειχήνα, που στο εμπόριο ονόμαζαν: orseille d'herbe au d'Afrique. Ο λειχήνας βρισκότανε και σε άλλα νησιά αλλά η χρήση του

σαν βαφική ουσία ήταν γνωστή μόνο στην Αμοργό, ανέφερε ο Γάλλος βοτανολόγος Tournefort το 1770. Επίσης γίνεται λόγος για τον φίκο (σαν χρωστικός λειχήνας Rocella Phycoris) όπως γράφουν οι φιλόσοφοι, συγγραφείς και ερευνητές Πλίνιος και Θεόφραστος.

Φαίνεται λοιπόν τελικά, ότι οι Αμοργίδες πήραν το όνομά τους όχι από το χρώμα τους, αλλά από την φυτική ύλη Αμόργη.

Αναλλοίωτος ανάμεσα στους αιώνες ο χαρακτήρας των γυναικών μέχρι και σήμερα. Δείχνουν ότι προσπαθούν να καλύπτουν τα απόκρυφα κάλλη τους αλλά κατά βάθος προσπαθούν να τα δείχνουν.